

kvalitář

5KV

5 let umění a designu v Kvalitáři

Vernisáž: 5. 10 2017 v 19 hodin

6. 10. 22. - 22. 11. 2017

Vystavující: Atelier Biagetti, Jakub Berdych Karpelis, Sarah Crowner, Federico Díaz, Romana Drdová, Olafur Eliasson and Frederik Ottesen, Martino Gamper, Hilda Hellström, Jakub Jansa, Fernando Laposse, Arik Levy, Sabine Marcelis, Shawn Maximo, Edgar Orlaineta, Toilet Paper, Fredrik Paulsen, Tadeáš Podracký, Robert Stadler, Studio Swine, Nik Timková, Thomas Traum, Zeitguised + Milan Knížák, Alessandro Mendini

Kurátoři: Monika Čejková, Adam Štěch

Výstava s názvem *5KV*, zabývající se prolínáním umění a designu, symbolicky završuje pět let činnosti galerie Kvalitář, která se na pozadí stejnojmenného architektonického studia věnuje oběma těmito disciplínám. Myšlenka na to, jak pojmut toto jednoduché, ale zároveň z dlouhodobého hlediska problematické téma, vznikala spolu s uvědoměním si vzrůstajícího zájmu v umělecké produkci o určité aspekty designérské a řemeslné praxe související s povahou díla a na druhé straně s rozvojem některých uměleckých tendencí v prostředí užitého umění.

Z historického pohledu není blízký vztah těchto dvou poloh vizuální kultury ničím výjimečným. V průběhu času se mnohdy vzájemně doplňovaly, společně se ovlivňovaly a působily vedle sebe. Střetávaly se například v interiéru středověkých gotických katedrál a barokních kostelů nebo v projektech vídeňské secese, v dílnách umělecké školy Bauhaus, v prostředí poválečné italské avantgardy či v hnutí pop-art. V dnešní postmediální době se však i s ohledem na sbližování médií oba obory vyvíjejí spíše odděleně, i přesto, že využívají podobné principy a strategie. Můžeme tak postrádat jistý hlubší vzájemný kontakt a výměnu názorů jak po teoretické, tak i praktické stránce. Výstava *5KV* by tak mimo jiné mohla vnést do českého prostředí určitou diskusi a snad minimálně po dobu výstavy spojit tyto odlišné scény. Zejména v místním prostředí se totiž ocitají ve zcela oddělených provozních i teoretických kontextech.

V prostředí užitého umění se experimentuje s uměleckými formami a jeho tvůrci se mnohdy pohybují na pomezí volného výtvarného vyjádření; ve své práci se vztahují k podobným

otázkám či reflexi naší společnosti jako někteří výtvarní umělci. Umění naopak častěji pracuje s novými technologiemi, typologiemi či čistě formálními principy bližšími užité tvorbě. Z hlediska povědomí o historii umělecké disciplíny je však dlouhodobě vztah k užitému umění považován za problematický a design jako takový je vnímán některými kritiky a umělci za pejorativní označení. Design je pro ně strukturou, která může být umělecky přesvědčivá, ale sama neobstojí. Z obav z kontextualizace díla v oblasti designu pak dochází ke skrývání skutečnosti, že se člověk angažuje tímto směrem; takových příkladů najdeme v historii výtvarného umění celou řadu. Na druhou stranu, jak již bylo zmíněno, některé umělecké směry 20. století si angažování v designu plně přisvojily.

Na jedné straně můžeme tento vývoj sledovat ve vztahu k fyzickým podobám uměleckých děl. Na výstavě jej demonstrují práce, v nichž je zdůrazněna funkčnost a užitečnost; převedeny do skutečnosti či setrvávající ve formě spekulativního projektu nabízejí smyšlenou, údajně však společnosti prospěšnou službu (Jakub Jansa, Thomas Traum). Někteří autoři se ve své tvorbě obrací k dějinám designu a hlavním tématem se jim stává reinterpretace vybraných ikonických děl (Edgar Orlaineta, Shawn Maximo, Toilet Paper). Vznikají umělecké projekty, které si z prostředí užitého umění vypůjčují estetiku, technologie nebo typologie (Federico Díaz, Romana Drdová, Olafur Eliasson, Sarah Crowner, Nik Timková). V těchto dílech je zkoumán materiál - jeho fyzikální vlastnosti i formální záležitosti, jako je povrch a struktura - mimo jiné jako výsledek zájmu o ruční řemeslo, manufakturní vzhled nebo naopak použití postindustriálních výrobních postupů a prefabrikovaných materiálů. Jiná skupina děl představuje designéry, kteří se svými myšlenkami a kritickým přesahem dotýkají volného umění a například i některých současných uměleckých směrů (Robert Stadler, Sabine Marcelis, Fredrik Paulsen, Martino Gamper, Atelier Biagetti). Rozšiřující se význam společenské odpovědnosti se projevuje v transformaci obvyklých forem designu do nových médií v podobě videí a performancí (Studio Swine, Fernando Laposse, Zeitguised). V neposlední řadě se objevují autoři, kteří pracují s uměním i designem zároveň a hledají v konkrétních projektech ideální polohu svého vyjádření (Arik Levy, Tadeáš Podracký, Hilda Hellström, Jakub Berdych Karpelis).

Výstava je rozdělena do dvou částí; první z nich představuje výše popsaná současná díla tuzemských a zahraničních autorů, kteří se různým způsobem dotýkají obou disciplín, ať už z hlediska teoretického, vizuálního nebo i z pohledu samotného provozu obou odvětví. Druhá část se pak věnuje konkrétnímu příkladu z historie jako názorné ukázce, kdy došlo ke skutečnému prolnutí obou disciplín, a to dialogu mezi tvorbou italského designéra Alessandra Mendiniho a českého výtvarníka Milana Knížáka.

Výstava *5KV* polemizuje s aktuálností ostře vymezených hranic umění a designu a vzájemného odstupu. Nesnaží se činit žádné soudy, jen popisuje realitu prostřednictvím konkrétních projevů v obou oborech a nabízí téma k další diskusi na základě vybraných příkladů, představujících řadu způsobů, jakými se design a výtvarné umění v dnešním uměleckém provozu prolíná.

Na pozadí této problematiky byl vytvořen vizuální styl výstavy připomínající brand

a vznikla limitovaná edice produktů - trička, kšiltovky, kryty na mobil, pláštěnky a vázy z rukou některých vystavujících, kurátorky a grafického designéra výstavy.

Monika Čejková, Adam Štěch

5KV

5 let umění a designu v Kvalitáři

Vernisáž: 5. 10 2017 v 19 hodin

6. 10. 22.-22. 11. 2017

Kvalitář, Senovážné nám. 17, 110 00 Praha 1, info@kvalitar.cz

Kurátoři: Monika Čejková, Adam Štěch

Grafický design: Štěpán Marko

Architekt: Josef Tomšej

Produkce: Jakub Lerch

Autoři textů: Monika Čejková, Adam Štěch

Překlad: Gwendolyn Albert, Vladimíra Šefranka

Merchandise: Jakub Berdych Karpelis, Monika Čejková a Štěpán Marko, Romana Drdová, Nik Timková